HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a șasea)

13 februarie 2025*

„Trimitere preliminară – Agricultură – Politica agricolă comună – Regulamentul (CE) nr. 1782/2003 – Schemă de plată unică – Articolul 33 – Regulamentul (CE) nr. 795/2004 – Drepturi la plată – Eligibilitate pentru ajutor – Articolul 15 – Noțiunea de «scindare» – Reducerea suprafețelor agricole după alocarea provizorie a drepturilor la plată – Pertinența acestei reduceri pentru alocarea definitivă a ajutorului”

În cauza C-625/23,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Corte suprema di cassazione (Curtea de Casație, Italia), prin decizia din 17 iulie 2023, primită de Curte la 12 octombrie 2023, în procedura

**Società Agricola Circe di OL Società Semplice**

împotriva

**ST**, în nume propriu și în calitate de administrator al întreprinderii individuale Agricola Case Rosse di ST,

**Agenzia per le Erogazioni in Agricoltura (AGEA),**

CURTEA (Camera a șasea),

compusă din domnul T. von Danwitz, vicepreședintele Curții, îndeplinind funcția de președinte al Camerei a șasea, domnul A. Kumin (raportor) și doamna I. Ziemele, judecători,

avocat general: domnul M. Campos Sánchez-Bordona,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

– pentru ST, în nume propriu și în calitate de administrator al întreprinderii individuale Agricola Case Rosse di ST, de G. M. Masoni, avvocato;

* Limba de procedură: italiana.

– pentru guvernul italian, de G. Palmieri, în calitate de agent, asistată de M. Di Benedetto și E. Feola, avvocati dello Stato;

– pentru Comisia Europeană, de A. C. Becker și F. Moro, în calitate de agenți,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

## Hotărâre

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea Regulamentului (CE) nr. 1782/2003 al Consiliului din 29 septembrie 2003 de stabilire a normelor comune pentru schemele de sprijin direct în cadrul politicii agricole comune și de stabilire a anumitor sisteme de ajutor pentru agricultori și de modificare a Regulamentelor (CEE) nr. 2019/93, (CE) nr. 1452/2001, (CE) nr. 1453/2001, (CE) nr. 1454/2001, (CE) nr. 1868/94, (CE) nr. 1251/1999, (CE) nr. 1254/1999, (CE) nr. 1673/2000, (CEE) nr. 2358/71 și (CE) nr. 2529/2001 (JO 2003, L 270, p. 1, Ediție specială, 03/vol. 49, p. 177), precum și a articolului 15 din Regulamentul (CE) nr. 795/2004 al Comisiei din 21 aprilie 2004 de stabilire a normelor de aplicare a schemei de plată unică prevăzute în Regulamentul (CE) nr. 1782/2003 de stabilire a normelor comune pentru schemele de sprijin direct în cadrul politicii agricole comune și de stabilire a anumitor scheme de ajutor pentru agricultori (JO 2004, L 141, p. 1, Ediție specială, 03/vol. 56, p. 193).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Società Agricola Circe di OL Società Semplice (denumită în continuare „Società Agricola Circe”), pe de o parte, și ST, acționând în nume propriu și în calitate de administrator al întreprinderii individuale Agricola Case Rosse di ST (denumită în continuare „Agricola Case Rosse”), și Agenzia per le Erogazioni in Agricoltura (AGEA) (Agenția pentru acordarea de ajutoare în sectorul agricol, Italia), pe de altă parte, în legătură cu alocarea definitivă de drepturi la plată către Società Agricola Circe în cadrul schemei de plată unică.

## Cadrul juridic

### *Dreptul Uniunii*

#### *Regulamentul nr. 1782/2003*

3 Regulamentul nr. 1782/2003 a fost abrogat prin Regulamentul (CE) nr. 73/2009 al Consiliului din 19 ianuarie 2009 de stabilire a unor norme comune pentru sistemele de ajutor direct pentru agricultori în cadrul politicii agricole comune și de instituire a anumitor sisteme de ajutor pentru agricultori, de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 1290/2005, (CE) nr. 247/2006, (CE) nr. 378/2007 și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1782/2003 (JO 2009, L 30, p. 16, rectificare în JO 2010, L 43, p. 7).

4 Considerentele (16), (21), (24), (25), (28), (29) și (30) ale Regulamentului nr. 1782/2003 aveau următorul cuprins:

„(16) Identificarea parcelelor agricole reprezintă un element cheie al aplicării corecte a regimurilor legate de suprafață. […]

[…]

(21) Schemele de sprijin din cadrul politicii agricole comune acordă un ajutor direct de venit, în special pentru a asigura un nivel de viață echitabil pentru populația agricolă. Acest obiectiv este strâns legat de conservarea zonelor rurale. Pentru a se evita alocarea incorectă a resurselor comunitare, nu ar trebui efectuată nici o plată de sprijin al agricultorilor care au creat în mod artificial condițiile necesare pentru a beneficia de astfel de plăți.

[…]

(24) Îmbunătățirea competitivității în agricultura comunitară și dezvoltarea unor standarde în materie de calitate a produselor alimentare și de mediu implică în mod obligatoriu o scădere a prețurilor instituționale la produsele agricole, precum și o creștere a costurilor de producție pentru exploatațiile agricole din Comunitatea [Europeană]. Pentru a atinge aceste obiective și pentru a promova o agricultură durabilă și mai bine orientată spre piață, ar trebui să se treacă de la sprijinirea producției la sprijinirea producătorului, prin introducerea unui sistem de ajutor de venit separat pe fiecare exploatație agricolă. Separarea nu modifică sumele plătite efectiv producătorilor, dar mărește considerabil eficiența ajutorului de venit. Prin urmare, este oportun să se condiționeze plata unică pe exploatație de respectarea standardelor în materie de mediu, de siguranță a produselor alimentare, de sănătate și de bunăstare animală, precum și de menținerea unor bune condiții agricole și de mediu în exploatație.

(25) Acest sistem ar trebui să combine un anumit număr de plăți directe existente, plătite agricultorilor în cadrul unor regimuri diferite, cu o plată unică, definită pe baza drepturilor anterioare, în decursul unei perioade de referință, adaptate astfel încât să țină seama de punerea integrală în aplicare a măsurilor introduse în cadrul Agendei 2000 și a modificărilor cuantumurilor ajutorului prevăzute în prezentul regulament.

[…]

(28) Pentru a acorda agricultorilor libertatea de a alege ce să producă pe terenurile lor, inclusiv produse care beneficiază încă de un ajutor comun, și de a obține astfel o mai bună orientare a acestora către piață, plata unică nu ar trebui să fie condiționată de producerea unui anumit produs agricol. Totuși, pentru a se evita denaturarea concurenței, anumite produse ar trebui excluse din producția pe terenuri eligibile pentru ajutor.

(29) Pentru a stabili cuantumul ajutorului pe care îl poate solicita un agricultor în cadrul unui nou regim, ar trebui să se facă trimitere la sumele acordate în decursul unei perioade de referință. […] Plata unică trebuie fixată la nivel de exploatație.

(30) Pentru a facilita transferul drepturilor la primă, cuantumul total pe care îl poate solicita o exploatație ar trebui divizat în mai multe părți (drepturi la plată) și raportat la un anumit număr de hectare eligibile care urmează să fie determinat. Pentru evitarea transferurilor în scopuri speculative care duc la acumularea unor drepturi la plată care nu corespund realității agricole, trebuie prevăzute, pentru acordarea ajutorului, raportul dintre drepturi și un anumit număr de hectare eligibil, precum și posibilitatea de limitare a transferului de drepturi în cadrul unei regiuni. Ținând seama de situația specială a creșterii ovinelor și caprinelor, ar trebui adoptate dispoziții speciale privind ajutorul care nu este direct legat de o suprafață."

5 Articolul 1 din regulamentul menționat avea următorul cuprins:

„Prezentul regulament stabilește:

[…]

– un ajutor de venit acordat agricultorilor (denumit în continuare «schema de plată unică»),

[…]"

6 Articolul 2 din regulamentul menționat prevedea:

„În sensul prezentului regulament, se definesc următorii termeni:

(a) «agricultor»: o persoană fizică sau juridică sau un grup de persoane fizice sau juridice, indiferent de statutul juridic pe care grupul și membrii săi îl dețin în temeiul dreptului național, a cărei exploatație se află pe teritoriul Comunității […] și care desfășoară o activitate agricolă;

(b) «exploatație»: ansamblul unităților de producție gestionate de agricultor și situate pe teritoriul unui stat membru;

(c) «activitate agricolă»: producția, creșterea sau cultivarea de produse agricole, inclusiv recoltarea, mulsul, creșterea și deținerea de animale în scopuri agricole sau menținerea de terenuri în bune condiții agricole și de mediu, […]

[…]"

7 Articolul 33 din Regulamentul nr. 1782/2003, intitulat „Eligibilitatea pentru ajutor", prevedea:

„(1) Agricultorii au acces la schema de plată unică:

[…]

(3) Dacă au avut loc fuziuni în perioada de referință sau cel târziu la 31 decembrie al anului precedent anului de aplicare a regimului de plată unică, agricultorul care gestionează exploatații are acces la regimul de plată unică în aceleași condiții ca agricultorii care gestionau exploatația inițială.

Dacă au avut loc scindări în perioada de referință sau cel târziu la 31 decembrie al anului precedent anului de aplicare a regimului de plată unică, agricultorii care gestionează exploatațiile au acces în mod proporțional la regimul de plată unică în aceleași condiții ca agricultorul care gestiona exploatația inițială.”

8 Articolul 36 alineatul (1) din acest regulament prevedea:

„Ajutorul acordat în cadrul regimul de plată unică se plătește pentru drepturile de plată definite în capitolul 3 și însoțite de un număr egal de hectare eligibile pentru ajutor, așa cum sunt definite în articolul 44 alineatul (2).”

9 Articolul 38 din regulamentul menționat prevedea:

„Perioada de referință cuprinde anii calendaristici 2000, 2001 și 2002.”

10 Capitolul 3 din Regulamentul nr. 1782/2003, intitulat „Drepturile la plată”, cuprindea articolul 43 din acest regulament, intitulat „Stabilirea drepturilor la plată”, care prevedea la alineatul (1):

„Fără să aducă atingere art. 48, orice agricultor beneficiază de un drept la plata pe hectar, calculat prin împărțirea cuantumului de referință la media pe trei ani a numărului total de hectare care dădeau dreptul, în perioada de referință, la plăți directe a căror listă figurează în anexa VI.

Numărul total de drepturi la plată este egal cu numărul mediu de hectare menționat anterior.

[…]”

11 Articolul 44 alineatele (1) și (2) din regulamentul menționat prevedea:

„(1) Orice drept la plată pentru un hectar eligibil pentru ajutor conferă dreptul la plata cuantumului stabilit de dreptul respectiv.

(2) Prin «hectar eligibil pentru ajutor» se înțelege orice suprafață agricolă a exploatației, ocupată cu terenuri arabile și pășuni permanente, cu excepția suprafețelor ocupate cu culturi permanente și păduri sau destinate unei activități neagricole.”

*Regulamentul nr. 795/2004*

12 Regulamentul nr. 795/2004 a fost abrogat prin Regulamentul (CE) nr. 1120/2009 al Comisiei din 29 octombrie 2009 de stabilire a normelor de aplicare a schemei de plată unică prevăzute în titlul III din Regulamentul (CE) nr. 73/2009 al Consiliului de stabilire a unor norme comune pentru sistemele de ajutor direct pentru agricultori în cadrul politicii agricole comune și de instituire a anumitor sisteme de ajutor pentru agricultori (JO 2009, L 316, p. 1).

13 Considerentele (1), (2), (10) și (11) ale Regulamentului nr. 795/2004 aveau următorul cuprins:

„(1) Este necesar să se stabilească normele de aplicare a titlului III din Regulamentul [nr. 1782/2003] de stabilire a schemei de plată unică pentru agricultori.

(2) Din motive de claritate, este necesar să se formuleze anumite definiții. Dacă este cazul, trebuie să se folosească definițiile care se aplică deja în situații similare și/sau sunt folosite de mai mulți ani.

[…]

(10) Pentru a facilita punerea în aplicare a schemei de plată unică, statele membre trebuie să poată începe în anul anterior anului de punere în aplicare a schemei să determine potențialii beneficiari ai acestui program, în special în cazul în care exploatația a suferit schimbări în urma unei moșteniri sau în urma unor modificări de ordin juridic, și să stabilească în mod provizoriu drepturile la plată.

(11) Articolul 33 din Regulamentul [nr. 1782/2003] definește acele situații care le permit agricultorilor accesul la schema de plată unică. Pentru a evita ca aceste situații să fie folosite drept pretext pentru neaplicarea regulilor aplicabile transferului normal al unei exploatații agricole și al cuantumurilor de referință aferente, este necesar să se formuleze anumite definiții aplicabile acestor situații."

14 Articolul 1 din Regulamentul nr. 795/2004 prevedea:

„Prezentul regulament stabilește normele de aplicare a schemei de plată unică prevăzute în titlul III din Regulamentul [nr. 1782/2003]."

15 Articolul 2 din Regulamentul nr. 795/2004 prevedea:

„În sensul titlului III din Regulamentul [nr. 1782/2003] și în sensul prezentului regulament, se definesc următorii termeni:

[…]

(j) «unitate de producție», cel puțin o suprafață, inclusiv suprafețele furajere, care a dat dreptul la plăți directe în perioada de referință, în sensul articolului 43 alineatul (3) din Regulamentul [nr. 1782/2003], sau un animal care, în perioada de referință, ar fi dat dreptul la plăți directe, însoțite, dacă este cazul, de un drept la prima aferentă;

[…]"

16 Articolul 15 din Regulamentul nr. 795/2004, intitulat „Fuziuni și scindări", prevedea la alineatul (2):

„În sensul articolului 33 alineatul (3) primul paragraf din Regulamentul [nr. 1782/2003], prin «scindare» se înțelege scindarea unui agricultor în sensul articolului 2 litera (a) din Regulamentul [nr. 1782/2003] în cel puțin doi agricultori noi diferiți în sensul articolului 2 litera (a) din Regulamentul [nr. 1782/2003], dintre care cel puțin unul rămâne, din punctul de vedere al gestionării, al beneficiilor și al riscurilor financiare, sub controlul a cel puțin una dintre persoanele fizice sau juridice care gestionau inițial exploatația, sau scindarea unui agricultor în sensul articolului 2 litera (a) din Regulamentul [nr. 1782/2003] în cel puțin un nou agricultor diferit în sensul articolului 2 litera (a) din Regulamentul [nr. 1782/2003], celălalt rămânând, din punctul de vedere al gestionării, al beneficiilor și al riscurilor financiare, sub controlul agricultorului care gestiona inițial exploatația.

Numărul și valoarea drepturilor la plată se stabilesc pe baza cuantumului de referință și a numărului de hectare corespunzător unităților de producție din exploatația de origine care au fost transferate."

### *Dreptul italian*

17 Prin decreto ministeriale n. 1688 (Decretul ministerial nr. 1688) din 20 iulie 2004, decreto ministeriale n. 1788 (Decretul ministerial nr. 1788) din 5 august 2004 și decreto ministeriale n. 2026 (Decretul ministerial nr. 2026) din 24 septembrie 2004 au fost adoptate în dreptul italian modalitățile de aplicare ale Regulamentelor nr. 1782/2003 și nr. 795/2004.

## Litigiul principal și întrebările preliminare

18 Frații OL și ST dețineau o participație în Società Agricola Circe di ST e OL la data cererii de alocare a drepturilor la plată în cadrul schemei de plată unică, formulată de această societate, și la data alocării provizorii a 130 de drepturi la plată pe baza suprafeței cultivate de societatea menționată.

19 La 1 august 2002, ulterior alocării provizorii a acestor drepturi, acești doi frați au încheiat un acord care prevedea o serie de operațiuni juridice conexe, și anume cesiuni de părți sociale ale aceleiași societăți, dar și de părți sociale ale unei societăți terțe față de acest acord, și o cesiune de suprafețe cultivate. Aceste diferite operațiuni au avut ca efect faptul că Società Agricola Circe, și anume noua societate constituită numai de OL și de soția sa, nu mai deținea, pentru cultivare, totalitatea hectarelor indicate în cererea de alocare a drepturilor la plată în cadrul schemei de plată unică, pe baza căreia astfel de drepturi fuseseră alocate provizoriu.

20 AGEA a acordat în mod definitiv Società Agricola Circe 71 de drepturi la plată. Din dosarul de care dispune Curtea reiese că celelalte 59 de drepturi la plată, care fuseseră alocate provizoriu, au fost alocate în mod definitiv către Agricola Case Rosse, care exploata din luna septembrie 2002 terenurile transferate de Società Agricola Circe di ST e OL.

21 La 5 iunie 2006, Società Agricola Circe a introdus o acțiune la Tribunale di Roma (Tribunalul din Roma, Italia) împotriva AGEA, ST și Agricola Case Rosse, solicitând constatarea dreptului său la plata unor ajutoare corespunzătoare unui număr de 130 de drepturi la plată și obligarea acestora din urmă la plata de daune interese pentru motivul că alocarea definitivă a celor 71 de drepturi la plată era nelegală întrucât nu decurgea dintr-o veritabilă scindare a Società Agricola Circe di ST e OL. Potrivit Società Agricola Circe, a avut loc un simplu transfer de părți sociale ale Società Agricola Circe di ST e OL.

22 Prin hotărârea din 27 iunie 2011, Tribunale di Roma (Tribunalul din Roma) a respins această acțiune. Această hotărâre a fost confirmată printr-o hotărâre a Corte di appello di Roma (Curtea de Apel din Roma, Italia) din 21 aprilie 2017.

23 Această din urmă instanță a interpretat articolul 33 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1782/2003, mai precis termenul „scindare” care figurează în acesta, considerând că acest termen era utilizat în regulamentul menționat într-un sens larg și „nontehnic”. Astfel, potrivit instanței menționate, acest termen nu s-ar referi la noțiunea astfel cum este definită în dreptul societăților comerciale, ci la toate situațiile în care un agricultor succedă altuia și care implică o modificare a suprafeței cultivate inițial. Pe de altă parte, aceeași instanță a precizat că ajutoarele trebuiau să fie legate de suprafața cultivată. Prin urmare, aceasta a alocat în mod proporțional agricultorului care cultivase terenurile cedate începând cu luna septembrie 2002, și anume Agricola Case Rosse, anumite drepturi la plată care fuseseră alocate provizoriu către Società Agricola Circe di ST e OL.

24 Società Agricola Circe a formulat recurs împotriva hotărârii din 21 aprilie 2017 la Corte suprema di cassazione (Curtea de Casație, Italia), care este instanța de trimitere, susținând în special că această hotărâre încălca și aplica în mod eronat articolul 15 din Regulamentul nr. 795/2004, articolul 2 litera (a), articolele 33, 38, 45 și 46 din Regulamentul nr. 1782/2003, precum și legislația prin care statul italian adoptase modalitățile de aplicare a acestor dispoziții ale Uniunii, și anume Decretele ministeriale nr. 1668 din 20 iulie 2004, nr. 1788 din 5 august 2004 și nr. 2026 din 24 septembrie 2004.

25 În susținerea recursului formulat, Società Agricola Circe arată, printre altele, că dispozițiile pertinente ale dreptului Uniunii ar defini termenul „scindare” vizând numai situația în care o exploatație agricolă este scindată în două exploatații noi. Astfel, simplul transfer de terenuri ar fi lipsit de relevanță pentru alocarea definitivă a drepturilor la plată.

26 Potrivit instanței de trimitere, pentru soluționarea litigiului cu care este sesizată, interpretarea articolului 15 din Regulamentul nr. 795/2004 și a articolului 33 din Regulamentul nr. 1782/2003, precum și a altor dispoziții ale acestui din urmă regulament este necesară pentru a stabili, în primul rând, domeniul de aplicare al noțiunii de „scindare” a exploatației agricole. În al doilea rând, presupunând că această noțiune corespunde celei reținute în dreptul societăților comerciale, inclusiv, printre altele, în Directiva (UE) 2019/2121 a Parlamentului European și a Consiliului din 27 noiembrie 2019 de modificare a Directivei (UE) 2017/1132 în ceea ce privește transformările, fuziunile și divizările transfrontaliere (JO 2019, L 321, p. 1) și, prin urmare, nu ar acoperi o situație precum cea cu care este sesizată, o asemenea interpretare ar fi de asemenea necesară pentru a stabili dacă și în ce măsură o reducere a suprafeței cultivate, intervenită după introducerea cererii de alocare de drepturi la plată și după alocarea provizorie a acestora, dar înainte de alocarea definitivă a acestor drepturi, ar fi pertinentă pentru această alocare definitivă.

27 În acest context, Corte suprema di cassazione (Curtea de Casație) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Termenul «scindare» prevăzut la articolul 33 alineatul (3) din Regulamentul [nr. 1782/2003] și la articolul 15 din Regulamentul [nr. 795/2004] trebuie înțeles în sensul că se referă la instituția de drept al societăților comerciale și că presupune, așadar, o modificare a societății care are ca efect divizarea patrimoniului inițial și a ansamblului suprafețelor cultivate ale societății unice în două patrimonii distincte care aparțin unor entități juridice diferite sau poate fi interpretat în sens larg și poate fi aplicat în acest caz oricărei operațiuni juridice negociate al cărei rezultat final determină atribuirea patrimoniului inițial și a ansamblului suprafețelor cultivate ale fostei societăți «agricole» către două entități diferite, printre altele prin cesiuni de părți sociale și prin acte de vânzare de terenuri?

2) Potrivit interpretării corecte care trebuie dată ansamblului dispozițiilor Regulamentului nr. 1782/2003 (articolele 2, 23, 24, 33, 34, 36, 38, 43 și 44) în scopul alocării definitive a drepturilor la plată (*titoli*) PAC, în cadrul primei aplicări a plății unice, este pertinentă reducerea suprafeței cultivate și a hectarelor eligibile pentru ajutor intervenită în cursul anului 2002, ulterior introducerii cererii de către «agricultor» și alocării provizorii a drepturilor la plată (*titoli*), în cazul în care aceasta rezultă din acorduri de cesiune a unei părți din terenurile în cauză în cursul anului 2002, iar această modificare în sensul unei reduceri poate fi efectuată și din oficiu în cadrul alocării definitive?”

## Cu privire la întrebările preliminare

### *Cu privire la prima întrebare*

28 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 33 alineatul (3) al doilea paragraf din Regulamentul nr. 1782/2003 coroborat cu articolul 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 795/2004 trebuie interpretat în sensul că noțiunea de „scindare” în sensul acestor dispoziții acoperă o situație în care operațiuni juridice conexe intervenite între mai mulți agricultori în perioada de referință, care includ o cesiune de părți sociale și de suprafețe agricole cultivate, au ca efect faptul că patrimoniul inițial al unui agricultor și ansamblul acestor suprafețe sunt atribuite către doi noi agricultori distincți, chiar și atunci când o asemenea situație nu constituie o „scindare” în sensul dreptului societăților comerciale al Uniunii, în special al Directivei 2019/2121.

29 Cu titlu introductiv, trebuie să se observe, în primul rând, că împrejurarea că Regulamentele nr. 1782/2003 și nr. 795/2004 au fost abrogate nu are incidență asupra obiectului litigiului principal, dat fiind că din elementele de care dispune Curtea rezultă că aceste regulamente sunt aplicabile în speță *ratione temporis*.

30 În acest context, este necesar să se arate, în al doilea rând, că, potrivit articolului 33 alineatul (3) al doilea paragraf din Regulamentul nr. 1782/2003, dacă au avut loc scindări în perioada de referință, care cuprinde, potrivit articolului 38 din acest regulament, anii calendaristici 2000-2002 sau cel târziu până la data de 31 decembrie a anului precedent anului de aplicare a regimului de plată unică, agricultorii părți la această scindare care gestionează exploatațiile în cauză au acces „în mod proporțional” la regimul de plată unică, și anume la un ajutor de venit.

31 Or, reiese din decizia de trimitere și, pe de altă parte, nu se contestă faptul că operațiunile juridice conexe care au determinat pentru Società Agricola Circe, printre altele, reducerea suprafețelor agricole cultivate în raport cu cele cultivate de Società Agricola Circe di ST e OL au avut loc în cursul anului 2002 și, prin urmare, în perioada de referință stabilită la articolul 38 din Regulamentul nr. 1782/2003.

32 În al treilea rând, trebuie arătat că, potrivit instanței de trimitere, noțiunea de „scindare” astfel cum este definită în dreptul societăților comerciale ar presupune o modificare a unei societăți unice având ca efect scindarea patrimoniului inițial și a ansamblului suprafețelor cultivate ale acestei societăți în două patrimonii distincte care aparțin unor entități juridice diferite. În această privință, ea face referire printre altele la Directiva 2019/2121, care cuprinde o definiție a acestei noțiuni. În plus, această instanță constată că, în speță, Società Agricola Circe di ST e OL nu ar fi făcut obiectul unei scindări în sensul dreptului societăților comerciale. Ar rezulta că numai o interpretare a noțiunii menționate mai largă decât cea aplicată în dreptul societăților comerciale ar permite instanței de trimitere să considere că Società Agricola Circe di ST e OL a făcut obiectul unei scindări, în sensul articolului 33 alineatul (3) al doilea paragraf din Regulamentul nr. 1782/2003 coroborat cu articolul 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 795/2004.

33 În vederea interpretării acestor din urmă dispoziții, trebuie amintit că Regulamentul nr. 795/2004, potrivit articolului 1 din acesta coroborat cu considerentul (1), stabilește normele de aplicare a schemei de plată unică prevăzute în titlul III din Regulamentul (CE) nr. 1782/2003. În acest scop, după cum rezultă din considerentul (2) al Regulamentului nr. 795/2004, acest regulament formulează, din motive de claritate, o serie de definiții.

34 Astfel, potrivit articolului 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 795/2004, în sensul articolului 33 alineatul (3) al doilea paragraf din Regulamentul nr. 1782/2003, prin „scindare” se înțelege scindarea unui agricultor în sensul articolului 2 litera (a) din Regulamentul (CE) nr. 1782/2003 în cel puțin doi agricultori noi diferiți, dintre care cel puțin unul rămâne, din punctul de vedere al gestionării, al beneficiilor și al riscurilor financiare, sub controlul a cel puțin una dintre persoanele fizice sau juridice care gestionau inițial exploatația, sau scindarea unui agricultor în sensul acestui articol 2 litera (a) în cel puțin un nou agricultor diferit, celălalt rămânând, din punctul de vedere al gestionării, al beneficiilor și al riscurilor financiare, sub controlul agricultorului care gestiona inițial exploatația.

35 Trebuie să se constate că modul de redactare a acestor dispoziții nu conține nicio referire la instrumente ale dreptului Uniunii care se referă la dreptului societăților comerciale, precum Directiva 2019/2121, care ar prevedea o definiție mai restrictivă a noțiunii de „scindare”.

36 În plus, din modul de redactare a dispozițiilor menționate reiese că acestea nu conțin nici o trimitere la dreptul statelor membre în ceea ce privește stabilirea noțiunii de „scindare” în vederea aplicării articolului 33 alineatul (3) al doilea paragraf din Regulamentul nr. 1782/2003.

37 În această privință, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, rezultă atât din cerința aplicării uniforme a dreptului Uniunii, cât și din principiul egalității că termenii unei dispoziții de drept al Uniunii care nu conține nicio trimitere expresă la dreptul statelor membre pentru a stabili sensul și domeniul său de aplicare trebuie, în mod normal, să primească în întreaga Uniune Europeană o interpretare autonomă și uniformă, care trebuie stabilită ținând seama nu doar de termenii acesteia, ci și de contextul prevederii și de obiectivul urmărit de reglementarea în cauză (a se vedea în acest sens Hotărârea din 25 octombrie 2012, Ketelä, C-592/11, EU:C:2012:673, punctul 34 și jurisprudența citată, precum și Hotărârea din 20 aprilie 2023, EEW Energy from Waste, C-580/21, EU:C:2023:304, punctul 23 și jurisprudența citată).

38 Deși articolul 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 795/2004 definește noțiunea de „scindare” ca fiind scindarea unui agricultor în cel puțin doi noi agricultori diferiți, dintre care cel puțin unul rămâne, din punctul de vedere al gestionării, al beneficiilor și al riscurilor financiare, sub controlul a cel puțin una dintre persoanele fizice sau juridice care gestionau inițial exploatația, sau în cel puțin un nou agricultor diferit, celălalt rămânând, din punctul de vedere al gestionării, al beneficiilor și al riscurilor financiare, sub controlul agricultorului care gestiona inițial exploatația, această dispoziție nu precizează ce formă trebuie să ia operațiunea de scindare a agricultorului care administrează exploatația de origine pentru a intra sub incidența acestei noțiuni și, prin urmare, pentru ca agricultorii care gestionează exploatațiile care rezultă dintr-o asemenea scindare să fie eligibili pentru schema de plată unică. Astfel, concentrându-se pe situația care rezultă dintr-o atare operațiune, dispoziția menționată definește noțiunea în discuție în raport cu efectele acestei operațiuni.

39 Rezultă că modul de redactare a articolului 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 795/2004 permite să se considere că noțiunea de „scindare” prevăzută la articolul 33 alineatul (3) al doilea paragraf din Regulamentul nr. 1782/2003 se aplică unei situații care rezultă din operațiuni juridice conexe și, printre altele, dintr-un transfer, în perioada de referință, de suprafețe agricole cultivate, chiar dacă o astfel de situație nu ar intra în mod necesar sub incidența noțiunii de „scindare” astfel cum este definită în instrumente ale dreptului societăților comerciale al Uniunii, inclusiv, printre altele, în Directiva 2019/2121.

40 O asemenea interpretare este confirmată de economia generală a Regulamentului nr. 1782/2003, precum și de finalitatea urmărită de acesta.

41 În această privință, trebuie arătat, în primul rând, că din coroborarea articolului 36 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1782/2003, a articolului 43 alineatul (1) din acest regulament și a articolului 44 alineatul (1) din regulamentul menționat rezultă mai întâi că ajutorul de venit al agricultorilor, acordat în cadrul schemei de plată unică, este vărsat pentru drepturile la plată, în continuare, că orice agricultor beneficiază de un drept de plată pe hectar eligibil pentru ajutorul menționat și, în sfârșit, că orice drept la plată pentru un hectar eligibil pentru ajutor conferă dreptul la plata cuantumului stabilit de acest drept.

42 Prin urmare, trebuie să se considere că Regulamentul nr. 1782/2003 recunoaște existența unei legături între, pe de o parte, drepturile la plată pe baza cărora se plătește ajutorul de venit și, pe de altă parte, suprafețele agricole (a se vedea în acest sens Hotărârea din 21 ianuarie 2010, van Dijk, C-470/08, EU:C:2010:31, punctele 28-30).

43 Or, existența acestei legături se reflectă și în cadrul unei operațiuni de scindare a unui agricultor care intervine în perioada de referință. Astfel, din coroborarea articolului 33 alineatul (3) al doilea paragraf din Regulamentul nr. 1782/2003 cu articolul 15 alineatul (2) al doilea paragraf din Regulamentul nr. 795/2004 rezultă că, în urma scindării, numărul drepturilor la plată ale fiecăruia dintre agricultorii care gestionează o parte din exploatația agricolă de origine trebuie să fie în mod necesar inferior celui care a fost plătit ansamblului acestei exploatații agricole.

44 Într-adevăr, în temeiul primei dintre aceste dispoziții, în caz de scindare în perioada de referință sau cel târziu la 31 decembrie a anului precedent anului de aplicare a regimului de plată unică, agricultorii care gestionează exploatațiile în discuție au acces în mod proporțional la regimul de plată unică în aceleași condiții ca agricultorul care gestiona exploatația inițială. De asemenea, potrivit celei de a doua dintre dispozițiile menționate, numărul și valoarea drepturilor la plată se stabilesc, printre altele, pe baza cuantumului de referință și a numărului de hectare corespunzător unităților de producție din exploatația de origine care au fost transferate.

45 În al doilea rând, în ceea ce privește finalitatea urmărită de Regulamentul nr. 1782/2003, trebuie amintit mai întâi că, așa cum se arată în considerentul (24) al regulamentului menționat, acesta urmărea să permită trecerea de la sprijinirea producției la sprijinirea producătorului prin reducerea progresivă a plăților directe și prin introducerea unui sistem de ajutor de venit separat de producție, și anume plata unică, definită pe baza drepturilor anterioare, într-o perioadă de referință, pentru a-i face pe agricultorii Uniunii mai competitivi (Hotărârea din 19 septembrie 2013, Panellinios Syndesmos Viomichanion Metapoiisis Kapnou, C-373/11, EU:C:2013:567, punctul 17).

46 În continuare, din considerentul (29) al Regulamentului nr. 1782/2003, potrivit căruia plata unică trebuie fixată la nivel de exploatație, rezultă că legiuitorul Uniunii dorea să rezerve plata ajutorului, pe baza drepturilor de plată pe hectar, agricultorului care gestionează efectiv exploatația agricolă, și anume un ansamblu de unități de producție.

47 În această privință, trebuie arătat că Curtea a statuat deja că suprafețele agricole fac parte din exploatația unui agricultor atunci când acesta din urmă are competența de a le gestiona în scopul desfășurării unei activități agricole, cu alte cuvinte, atunci când acesta din urmă dispune în ceea ce

privește această suprafață de suficientă autonomie pentru a-și exercita activitatea agricolă (Hotărârea din 9 iunie 2016, Planes Bresco, C-333/15 și C-334/15, EU:C:2016:426, punctul 37, precum și jurisprudența citată).

48 În sfârșit, după cum rezultă din considerentul (30) al Regulamentului nr. 1782/2003, acesta urmărea de asemenea obiectivul de a evita transferurile în scopuri speculative care duc la acumularea unor drepturi la plată care nu corespund realității agricole.

49 Or, interpretarea noțiunii de „scindare” prevăzută la articolul 33 alineatul (3) al doilea paragraf din Regulamentul nr. 1782/2003 în sensul că nu ar permite să se considere că un nou fermier, căruia i-au fost transferate în cadrul unor operațiuni juridice conexe, în perioada de referință, suprafețe agricole cultivate, poate avea acces la schema de plată unică ar compromite ansamblul obiectivelor urmărite de acest Regulament nr. 1782/2003, menționate la punctele 45, 46 și 48 din prezenta hotărâre, în măsura în care această interpretare ar implica faptul că, pe de o parte, accesul la această schemă ar fi acordat exclusiv și integral agricultorului care nu mai gestionează aceste suprafețe și, pe de altă parte, ajutorul ar fi plătit pentru drepturi la plată care nu mai sunt legate de suprafețele menționate.

50 Din ansamblul considerațiilor care precedă rezultă că articolul 33 alineatul (3) al doilea paragraf din Regulamentul nr. 1782/2003 coroborat cu articolul 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 795/2004 trebuie interpretat în sensul că noțiunea de „scindare” în sensul acestor dispoziții acoperă o situație în care operațiuni juridice conexe intervenite între mai mulți agricultori în perioada de referință, care includ o cesiune de părți sociale și de suprafețe agricole cultivate, au ca efect faptul că patrimoniul inițial al unui agricultor și ansamblul acestor suprafețe sunt atribuite către doi noi agricultori distincți, chiar și atunci când o asemenea situație nu constituie o „scindare” în sensul dreptului societăților comerciale al Uniunii, în special al Directivei 2019/2121.

### *Cu privire la a doua întrebare*

51 Din decizia de trimitere reiese că a doua întrebare este adresată în ipoteza în care răspunsul la prima întrebare ar implica faptul că noțiunea de „scindare” prevăzută la articolul 33 alineatul (3) al doilea paragraf din Regulamentul nr. 1782/2003 coroborat cu articolul 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 795/2004 face trimitere la cea utilizată în dreptul societăților comerciale.

52 Or, având în vedere răspunsul dat la prima întrebare, nu este necesar să se răspundă la a doua întrebare

## Cu privire la cheltuielile de judecată

53 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a șasea) declară:

**Articolul 33 alineatul (3) al doilea paragraf din Regulamentul (CE) nr. 1782/2003 al Consiliului din 29 septembrie 2003 de stabilire a normelor comune pentru schemele de sprijin direct în cadrul politicii agricole comune și de stabilire a anumitor sisteme de ajutor**

**pentru agricultori și de modificare a Regulamentelor (CEE) nr. 2019/93, (CE) nr. 1452/2001, (CE) nr. 1453/2001, (CE) nr. 1454/2001, (CE) nr. 1868/94, (CE) nr. 1251/1999, (CE) nr. 1254/1999, (CE) nr. 1673/2000, (CEE) nr. 2358/71 și (CE) nr. 2529/2001 coroborat cu articolul 15 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 795/2004 al Comisiei din 21 aprilie 2004 de stabilire a normelor de aplicare a schemei de plată unică prevăzute în Regulamentul (CE) nr. 1782/2003 de stabilire a normelor comune pentru schemele de sprijin direct în cadrul politicii agricole comune și de stabilire a anumitor scheme de ajutor pentru agricultori**

**trebuie interpretat în sensul că**

**noțiunea de „scindare” în sensul acestor dispoziții acoperă o situație în care operațiuni juridice conexe intervenite între mai mulți agricultori în perioada de referință, care includ o cesiune de părți sociale și de suprafețe agricole cultivate, au ca efect faptul că patrimoniul inițial al unui agricultor și ansamblul acestor suprafețe sunt atribuite către doi noi agricultori distincți, chiar și atunci când o asemenea situație nu constituie o „scindare” în sensul dreptului societăților comerciale al Uniunii, în special al Directivei (UE) 2019/2121 a Parlamentului European și a Consiliului din 27 noiembrie 2019 de modificare a Directivei (UE) 2017/1132 în ceea ce privește transformările, fuziunile și divizările transfrontaliere.**

Semnături